

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 1/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť P. J., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18 Co 10/2011 z 27. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. septembra 2011 doručená sťažnosť Petra Jarkovského, Dúbravská 81, Prešov (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a 4 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 18 Co 10/2011 z 27. júna 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo P. J. vlastníť majetok, podľa článku 20 ods. 1 a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 11 ods. 1 a ods. 4 Listiny základných práv a slobôd, základné právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 18 Co 10/2011 zo dňa 27. 06. 2011, porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 27. 06. 2011, sp. zn. 18Co 10/2011, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť P. J. trovy konania vo výške 305,86 €... v prospech JUDr. J. G... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ sa v civilnom konaní, žalobou voči žalovaným domáhal vysporiadania práv k neoprávnenej stavbe bytového domu ..., ktorého sú žalovaní spoluvlastníkmi a ktorý je postavený na pozemku – parcele KN-C č. 1510 – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 215 m², zapísanom na LV č. 13522, k. ú. P., ktorého je sťažovateľ vlastníkom. Sťažovateľ navrhoval vypořiadat' vzťah podľa ust. § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľ žiadal, aby súd zaviazal žalovaného v 1. rade spolu so žalovaným v 2. rade zaplatiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne sumu vo výške 453.278,- Sk (15.046,073 EUR), rovnajúcu sa podielu 11228/45466 na všeobecnej hodnote vecného bremena, žalovaného v 3. rade spolu so žalovaným v 4. rade zaplatiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne sumu vo výške 453.278,- Sk (15.046,073 EUR), rovnajúcu sa podielu 11228/45466 na všeobecnej hodnote vecného bremena, žalovaného v 5. rade zaplatiť sťažovateľovi sumu vo výške 464.461,- Sk (15.417,280 EUR), rovnajúcu sa podielu 11505/45466 na všeobecnej hodnote vecného bremena, žalovaného v 6. rade spolu so žalovaným v 7. rade zaplatiť sťažovateľovi sumu vo výške 464.461,- Sk (15.417,280 EUR), rovnajúcu sa podielu 11505/45466 na všeobecnej hodnote vecného bremena, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, nahradiť trovy konania a právneho zastúpenia. Hodnota vecného bremena bola stanovená na základe znaleckého posudku znalca, Ing. J. F., PhD., č. 167/2008 zo dňa 10. 10. 2008.“

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 12 C 267/2008-153 z 22. júna 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu sťažovateľa a v odôvodnení rozsudku uviedol: *„Žalobca nehnuteľnosť nadobudol kúpou od M. J., ktorá vlastníctvo k uvedeným nehnuteľnostiam nadobudla k 9. 1. 1986 a toto vlastníctvo bolo deklarované rozsudkom Okresného súdu Prešov vedeným pod sp. zn. 12 C 4/1996, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27. 12. 2006... Pôvodná vlastníčka, rovnako ani jej právni predchodcovia, nedali súhlas so zriadením uvedených stavieb na predmetných nehnuteľnostiach, pričom žalobca vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam nadobudol v roku 2007. Žalovaní, ktorí sú v súčasnosti vlastníkmi bytov, resp. spoluvlastníkmi, nadobudli toto vlastníctvo k bytom na základe zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu v roku 1995 uzavretých podľa Zákona č. 42/1992 Zbierky o úprave majetkových vzťahov a vypořiadaní nárokov v družstvách v znení*

neskorších právnych predpisov a Zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov...

Vo veci bolo nepochybne preukázané, že v danom prípade sa jedná o stavbu – bytový dom na cudzom pozemku v zmysle ust. § 135c OZ, pričom... nešlo o stavbu oprávnenú...

Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že ide o nehnuteľnosť – bytový dom stojacu na pozemku žalobcu, na ktorý sa vzťahuje špeciálny režim stanovený Zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, pričom tento zákon upravuje okrem iného aj vzťah medzi vlastníkom bytu, resp. bytov a práva k pozemku, na ktorom tento dom stojí. Žalobca poukazoval prostredníctvom právnej zástupkyne, že tento špeciálny právny predpis nerieši situáciu náhrady za zriadené vecné bremeno. Žalobný návrh obmedzil na žiadané finančné plnenie.

Podľa § 23 ods. 5 Zákona č. 182/1993 vlastníkom bytového domu, ak nie je vlastníkom pozemku, pričom je nemožné vyriešiť jeho vzťah postupom podľa 23 ods. 1 až 4, vzniká zo zákona k pozemkom právo zodpovedajúce vecnému bremenu v prospech vlastníka domu. Na uvedené ustanovenie nadväzuje ust. § 151o OZ.

Vysporiadanie vzťahov medzi vlastníkom neoprávnenej stavby a vlastníkom pozemku nebol možný postupom podľa ods. 1, ani ods. 2 § 135c OZ, vzhľadom na to, že hodnota stavby, ako aj na to, že slúži na zabezpečenie bývania ako základného ústavného práva žalovaných, nie je dôvodné rozhodnutie o jej odstránení a ani nebol daný dôvod pre postup podľa § 2 citovaného zákona, nakoľko vlastníkom pozemku nemal snahu o prikázanie stavby do jeho vlastníctva. Taktiež tu osobitný predpis stanovil, že nariaďuje právo zodpovedajúce vecnému bremenu zo zákona, nebol daný dôvod ani na postup podľa § 135c ods. 3 OZ. Z tohto dôvodu sa súd zaoberal len samotnou otázkou zaplatenia finančnej náhrady za takéto zriadenie vecného bremena...

Súd dospel k záveru, že právo na zaplatenie finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena je majetkovým právom, vlastníkom pozemku mal možnosť domáhať sa náhrady za zriadenie vecného bremena, ktorý nárok však podlieha premlčaniu v zmysle § 100 a nasledujúcich OZ, takže platí všeobecná premlčacia doba v trvaní troch rokov, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Začiatok plynutia premlčacej doby je vymedzený objektívne, to znamená, že táto premlčacia doba začína plynúť prvým dňom, keď sa toto právo mohlo vykonať. Toto právo

sa mohlo vykonať v prvý deň, v deň účinnosti Zákona č. 182/1993, ktorý zo zákona zriadil toto vecné bremeno, pričom tento zákon nadobudol účinnosť dňom 1. 9. 1993. Trojročná všeobecná premlčacia doba teda uplynula dňa 1. 9. 1996, pričom návrh na začatie konania bol podaný po jej márnom uplynutí, a to dňa 27. 4. 2007. Vo veci nie je relevantnou skutočnosťou, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku v roku 2007, nakoľko na plynutie premlčacej doby nemá vplyv zmena v osobe veriteľa, alebo dlžníka (§ 111 OZ).

Premlčacia doba začala plynúť účinnosťou daného zákona a bez ohľadu na skutočnosť, že až neskôr sa žalobca stal vlastníkom predmetného pozemku, uplynula v roku 1996...

Čo sa týka námietky vznesenej žalobcom ohľadom skutočnosti, že právo na zriadenie vecného bremena sa nepremlčuje, s tým možno len súhlasiť. Avšak v konaní nešlo o zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ktoré bolo zriadené zo zákona, ale išlo o vyplatenie finančnej náhrady za toto zriadenie...“

Na odvolanie sťažovateľa krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu a v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

«Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa v tom, že sa jedná o neoprávnenú stavbu na cudzom pozemku...

Záver súdu prvého stupňa považuje odvolací súd za správny pokiaľ konštatoval, že vecné bremeno k predmetnému pozemku vzniklo žalovaným v zmysle zákona § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. Vznik tohto vecného bremena zo zákona je treba považovať za usporiadanie stavby na cudzom pozemku, bez ohľadu na to či táto bola zriadená oprávnene alebo neoprávnene. Vlastníkovi domu, ak nebol vlastníkom pozemku vzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapísalo do katastra nehnuteľnosti. Toto vecné bremeno vzniklo od účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z., teda dňom 1. 9. 1993.

Vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim, upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené. Zároveň majú aj súkromnoprávny prvok. Vecné bremeno charakterizuje občianske právo ako právo užívať vec niekým iným, než vlastníkom veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo strpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákonné vecné bremená majú tiež tento

charakter. Ich režim nie je úplne totožný s režimom zmluvných vecných bremien, pretože sa riadia špeciálnou úpravou právnych predpisov. Nejedná sa však o komplexnú úpravu, ktorá by vylučovala použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva vo vzťahu k vecným bremenám. Pokiaľ tieto špeciálne právne predpisy nemajú zvláštnu úpravu, riadi sa ich režim všeobecnou úpravou podľa hmotnoprávných ustanovení Občianskeho zákonníka. Preto aj keď zákon č. 182/1993 Z. z. neuvádza, že vecné bremená vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vznikajú za náhradu, je potrebné v tejto súvislosti vychádzať aj z článku 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd v kontexte s tým aj s vysloveným právnym záverom v podobnej úprave Občianskeho zákonníka, konkrétne § 135c, ods. 3, ktorý tiež upravuje zriadenie vecného bremena za náhradu.

Finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom, vyplývajúcim z vecného bremena. Predmetné vecné bremeno vzniká „in rem“ (k veci) a vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne u každého nového vlastníka zaťaženého pozemku.

Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorázová, nemá teda charakter opakujúceho sa plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníctva mal nový vlastník zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Tento nárok je iba jeden a podľa názoru odvolacieho súdu má ho len ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý túto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda k účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z. t. j. k 1. 9. 1993. Ďalší vlastník zaťaženej nehnuteľnosti, (v danom prípade žalobca) už nadobudol pozemok aj s vecným bremenom. Vecné bremená prechádzajú na nového nadobúdateľa spolu s vlastníctvom prevádzanej veci, preto nie je možné aby ako ďalší nadobúdateľ už zaťaženého pozemku existujúcim vecným bremenom sa mohol úspešne domáhať finančnej náhrady.

Bolo preto vecou pôvodnej vlastníčky (v danom prípade vychádzajúc z rozsudku Okresného súdu v Prešove sp. zn. 12C 4/1996) t. j. M. J., či si nárok na túto finančnú náhradu uplatní alebo nie. V zápornom prípade nárok neprechádza na nového majiteľa, ako kupujúceho. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že citované rozhodnutie Okresného súdu v Prešove 12C 4/1996 je deklaratórne, pretože sa ním len osvedčilo vlastnícke právo M. J. titulom dedenia a to dňom 9. 1. 1996, teda smrťou poručiteľky P. V.

Z uvedeného vyplýva, že žalobca sa stal vlastníkom sporného pozemku, na ktorom sa nachádza bytový dom vo vlastníctve žalovaných v roku 2007, však spolu s prevodom vlastníckeho práva prešlo na neho aj obmedzenie, spočívajúce v trpení zákonom zriadeného vecného bremena k predmetnému pozemku, upravujúceho pomery existujúcej stavby – bytového domu k pozemku v jeho vlastníctve. Náhrada na zaplatenie odplaty za užívanie vecného bremena vznikla iba pôvodnej vlastníčke M. J. a nie samotnému odporcovi. Tento záver vyslovil aj Krajský súd v Prešove v rozsudku 3Co 165/2008 zo dňa 22. 4. 2009, prejednávajúci odvolanie proti rozsudku Okresného súdu v Prešove 25C 196/2007-135 zo dňa 23. 6. 2008, týkajúci sa žalobcu a totožného práva, ktoré vzťahovalo iba k inej parcele a inému bytovému domu. S týmto záverom sa stotožnil aj Ústavný súd SR v uznesení č. k. III. ÚS 13/2010-24 zo dňa 20. 1. 2010.

V tomto smere je potrebné uviesť, že posudzovanie premlčania by bolo na mieste iba v prípade, žeby žalobcovi vzniklo právo na zaplatenie náhrady za zriadenie vecného bremena. Keďže mu toto právo nevzniklo, posudzovanie premlčania nároku je právne bezvýznamné...»

Sťažovateľ namieta porušenie ním označených základných a iných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý je podľa neho založený na nesprávnych skutkových a právnych záveroch a jeho odôvodnenie je nedostatočné.

Podstatou argumentácie sťažovateľa v sťažnosti je jeho nesúhlas so záverom okresného súdu a následne aj krajského súdu v napadnutom rozsudku, že v danom prípade k vyporiadaniu stavby na cudzom pozemku došlo ex lege zriadením vecného bremena k pozemku zo zákona („§ 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z.“), a tým nie je možné vyporiadanie stavby na cudzom pozemku podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Taktiež nesúhlasí s názorom, že nárok na finančnú náhradu a za vznik vecného bremena zo zákona („§ 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z.“) je jednorazový a prináleží len tomu vlastníkovi pozemku, ktorý bol jeho vlastníkom v čase vzniku vecného bremena, a nie ďalšiemu vlastníkovi, ktorý už nadobudol pozemok zaťažený vecným bremenom.

Sťažovateľ namietal, že ním uplatnené nároky boli okresným súdom aj krajským súdom posudzované ako majetkové nároky z titulu náhrady za vecné bremeno už zriadené zo zákona k pozemkom (ku ktorým nadobudol vlastníctvo potom, ako došlo ku vzniku vecného bremena), a nie ako nároky z titulu vyporiadania stavby na cudzom pozemku podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, tak ako si on uplatňoval svoje nároky v žalobe.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že on „sa domáha vyporiadania práv k neoprávnenej stavbe, podľa § 135c OZ za náhradu, tzn., že... požaduje finančné plnenie – ako následok vysporiadania neoprávnenej stavby a nie titulom náhrady za zriadené vecné bremeno podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z.. Z dôvodu existencie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., žalobný petit neobsahuje aj návrh na zriadenie vecného bremena. To znamená len toľko, že titulom vyporiadania práv k neoprávnenej stavbe vecné bremeno netreba zriaďovať duplicitne...

Tvrdenie porušovateľa, že v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je vysporiadaná neoprávnená stavba bytového domu, a že finančná náhrada za zriadené vecné bremeno je jednorázová a tento nárok je len jeden a má ho len ten vlastník, ktorý túto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda k účinnosti zákona č. 182/1993 Z. z., treba považovať za neodôvodnené vybočenie zo štandardného výkladu, ktoré predstavuje interpretačnú svojvôľu.

Sťažovateľovi nie je zrejmé, prečo má porušovateľ za to, že neoprávnená stavba sa vysporiadava podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. a nie podľa ust. § 135c OZ...

Porušovateľ vôbec nepochopil podstatu žaloby a neposkytol sťažovateľovi súdnu ochranu, keďže odmietol vysporiadať vzťah k neoprávnenej stavbe podľa § 135c OZ s tým, že je vysporiadaný v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z....

Vysporiadať právny vzťah k neoprávnenej stavbe je možné len na návrh vlastníka pozemku, nie špeciálnym právnym predpisom – § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z.. Existencia zákonného vecného bremena znamená pri postupe podľa § 135c ods. 3 OZ len toľko, že titulom vysporiadávania práv k neoprávnenej stavbe ho netreba zriaďovať duplicitne.

Sťažovateľ v tomto konaní nepožadoval finančnú náhradu za existujúce vecné bremeno, resp. samotné vyplatenie finančnej náhrady, ale žiadal všeobecný súd, aby

vysporiadal vzťah k neoprávnenej stavbe. Sťažovateľ v konaní tvrdil, že právo na ochranu proti neoprávnenej stavbe sa nepremlčuje, teda nepremlčuje sa právo vlastníka pozemku žiadať súd o rozhodnutie – o vysporiadaní práv k neoprávnenej stavbe podľa § 135c OZ. Až súčasťou rozhodnutia súdu – na návrh vlastníka pozemku, sa priznáva náhrada pri vysporiadaní práv k neoprávnenej stavbe, a o to sťažovateľovi ide v predmetnom konaní...

Sťažovateľ sa domáha vysporiadávania práv k neoprávnenej stavbe podľa § 135c OZ, ktoré právo sa nepremlčuje. Preto pokiaľ o neoprávnenej stavbe nie je v príslušnom konaní rozhodnuté, nemožno právne vzťahy medzi účastníkmi konania, a to: vlastníkom pozemku a vlastníkom neoprávnenej stavby, považovať za vysporiadané. Preto nie je možné, aby sa premlčal nárok, ktorý vzniká až vydaním rozhodnutia súdu v príslušnom konaní...

Pokiaľ doteraz neboli vysporiadané právne vzťahy k neoprávnenej stavbe podľa § 135c OZ, nemôže sa premlčať nárok, ktorý je dôsledkom vysporiadania týchto práv...“.

Sťažovateľ považuje za nesprávne aj právne závery okresného súdu a krajského súdu v tom smere, že v danom prípade neprichádzalo do úvahy ani vyporiadanie stavby na cudzom pozemku podľa § 135c ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, a k tomu uviedol: „Nevedno však, prečo nebol možný postup podľa ods. 1, ani podľa ods. 2 § 135c OZ, keďže chýba odôvodnenie. V tejto časti je napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľné, pre neexistenciu žiadnych dôvodov a nezrozumiteľnosť...

nie je zrejmé, ako všeobecný súd dospel ku skutkovým zisteniam, že vlastníkom pozemku – sťažovateľ, nemal snahu o prikázanie stavby do jeho vlastníctva, keď dokazovanie v tomto smere súd nevykonal...

Konštatovanie všeobecného súdu, že vzťah k neoprávnenej stavbe je vysporiadaný v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., (na základe čoho následne zamietne nárok sťažovateľa, legalizujúc tým zásah do vlastníckeho práva sťažovateľa), musí byť spojené s odkazom na konkrétnu právnu normu, ktorá umožňuje vysporiadať takýto vzťah vlastníka neoprávnenej stavby s vlastníkom dotknutého pozemku. V posudzovanom prípade to tak nebolo, a preto možno uzavrieť, že rozsudok porušovateľa vykazuje vysoký stupeň arbitrárnosti...

Je neprípustné dôvodiť existenciou akéhosi vyššieho - nadradeného verejného záujmu (z dôvodu zaistenia bývania), ktorý by bez ďalšieho ústavne legitimizoval

vyvlastnenie de facto. Nepriznaním súdnej ochrany – nevysporiadaním práv k neoprávnenej stavbe, by sťažovateľ stratil úplne a definitívne kontrolu nad svojim pozemkom, aj keď mu dotknutý pozemok formálne patrí...

Ústavnne nekonformným výkladom § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. porušovateľom, došlo k vyčleneniu skupiny vlastníkov vo vzťahu k slobode vlastníctva tým, že niektorí vlastníci pozemkov, na ktorých sa nachádzajú neoprávnené stavby bytových domov, sú vyčlenení voči vlastníkom ostatných pozemkov, na ktorých sa nachádzajú iné neoprávnené stavby, pričom takéto vyčlenenie je na príťaž z hľadiska ochrany ich vlastníckeho práva. Zároveň došlo k priamej diskriminácii tých vlastníkov pozemkov na ktorých sa nachádzajú neoprávnené stavby bytových domov...

Po zhrnutí vyššie uvedených skutočností je nepochybné, že v prejednávanej veci došlo zo strany všeobecného súdu k porušeniu práva sťažovateľa, zakotveného v ust. § 123 OZ... Porušenie týchto ustanovení občianskeho zákonníka má potom vo svojom dôsledku porušenie vlastníckeho práva sťažovateľa zakotveného v čl. 20 Ústavy SR, ako aj v čl. 11 ods. 1 listiny, podľa ktorého má každý právo vlastniť majetok, vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu a rovnako tak porušenie práva na spravodlivý proces, zakotveného v čl. 36 listiny. Arbitrárnym postupom zo strany porušovateľa došlo zároveň aj k zásahu do princípu právnej istoty, ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR...“

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje v súvislosti so svojou argumentáciou na „Rozsudok NS ČR, sp. zn. 22 Cdo 2392/99 zo dňa 17. 04. 2001“ a „Rozsudok NS ČR, sp. zn. 22 Cdo 1438/2004 zo dňa 16. 05. 2005“, ďalej na nálezy ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/1995 z 3. apríla 1996, sp. zn. PL. ÚS 19/2009 z 26. januára 2011 a sp. zn. IV. ÚS 70/2011 z 23. júna 2011, v ktorých sú podľa neho vyslovené právne závery totožné s jeho argumentáciou uvedenou v sťažnosti. Sťažovateľ preto ústavnému súdu navrhol, aby v prípade, ak dospeje pri rozhodovaní o jeho sťažnosti k iným záverom, ako sú uvedené v označených nálezoch, vec predložil na rozhodnutie plénu ústavnému súdu s návrhom na zjednotenie odchylných právnych názorov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, I. ÚS 275/2010).

Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tom, že krajský súd v napadnutom rozsudku vyslovil podľa sťažovateľa nesprávne a arbitrárne skutkové a právne závery a svoj rozsudok neodôvodnil dostatočne.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale

podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie, ktorým na odvolanie sťažovateľa potvrdil rozsudok okresného súdu, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia citovaná v časti II tohto uznesenia.

Napadnutý rozsudok krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery v ňom vyslovené boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplyva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

Podľa názoru ústavného súdu nie je možné ustáliť prvky arbitrárnosti v právnom závere vyslovenom krajským súdom, podľa ktorého zriadením vecného bremena v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov bol vzájomný vzťah medzi

vlastníkom pozemku a vlastními stavby vyriešený ex lege, a preto aplikácia ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka o vyporiadaní stavby na cudzom pozemku už neprichádzala do úvahy, pričom vzhľadom na čl. 11 ods. 4 listiny patrí vlastníkovi pozemku náhrada z titulu obmedzenia vlastníckeho práva v dôsledku zriadenia vecného bremena v prospech vlastníkov stavby. Nie je možné ustáliť prvky arbitrárnosti ani v závere, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva patrilo iba tomu subjektu, ktorý bol vlastníkom vecným bremenom zaťaženého pozemku v momente vzniku vecného bremena, a nie sťažovateľovi, ktorého krajský súd nepovažoval za aktívne vecne legitimovaného v súvislosti s uplatnenou peňažnou pohľadávkou, pretože za legitimovaného považoval iba predchádzajúceho vlastníka (právneho predchodcu sťažovateľa).

V tejto súvislosti ústavný súd v plnom rozsahu poukazuje na obdobné závery vyslovené vo svojom uznesení č. k. II. ÚS 506/2011-21 z 3. novembra 2011.

Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd sa námietkami sťažovateľa uvedenými v jeho odvolaní proti rozsudku okresného súdu dostatočne a relevantne vysporiadal a sťažovateľ v napadnutom rozsudku dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a označenými základnými a inými právami sťažovateľa (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by

signalizovala, že mohlo dôjsť k ich porušeniu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05, I. ÚS 310/08) zastáva názor, že všeobecný súd spravidla nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj základné práva vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy (resp. čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inak povedané, o prípadnom porušení týchto práv by bolo možné v danej veci uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Keďže namietaným rozhodnutím krajského súdu nebolo porušené právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 18), nemohlo dôjsť ani k porušeniu práv zaručených čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu.

Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

V závere ústavný súd uvádza, že problematika riešená v nálezoch ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/1995 z 3. apríla 1996, sp. zn. PL. ÚS 19/2009 z 26. januára 2011 a sp. zn. IV. ÚS 70/2011 z 23. júna 2011 a v nich vyslovené právne názory nemajú vecnú súvislosť s posudzovanou sťažnosťou, a preto nie je daný dôvod na predkladanie predmetnej veci na zosúladovanie odlišných právnych názorov plénu ústavného súdu, ako to navrhol sťažovateľ.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2012